

POLITICA DE COEZIUNE ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ A UNIUNII EUROPENE – PREMISĂ A DEZVOLTĂRII ECONOMICE ÎN ROMÂNIA

*Conf. univ. dr. Gherman Liliana - Victoria
Universitatea "Constantin Brâncoveanu" Pitești
Facultatea de Management Marketing în Afaceri Economice Brăila*

European Union is a competitive area, from the point of view of the economical development level and of the development potential too. The economical and social cohesion represent one of the important objectives of the European Union, having as the main purpose the social and economic development disparities reducing.

The affairs development is possibly only by means of the financing of them.

Many Romanian enterprises applies European financing programmes. Thus the companies will adapt their technologies at the modern requirements. The access at the irredemable grants offer other advantage for the development of affairs, like: the professional training of the S.M.Es employees, the modernizing of the management of business, acquisition of new equipments a.s.o.

Uniunea Europeană este una dintre cele mai prospere și competitive zone din lume, atât din punctul de vedere al nivelului de dezvoltare economică, cât și al potențialului de dezvoltare. Cu toate acestea, disparitățile privind prosperitatea și productivitatea dintre statele membre și regiunile acestora reprezintă o slăbiciune structurală majoră.

Coeziunea economică și socială reprezintă unul din obiectivele prioritare ale Uniunii Europene, având ca scop principal reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială.

Politica de coeziune economică și socială cuprinde toate acțiunile Uniunii Europene care vizează realizarea dezvoltării economice, implicit a afacerilor, dar și promovarea reducerii disparităților de dezvoltare între diferitele regiuni / state ale Uniunii Europene. Aceasta va conduce la creșterea competitivității Uniunii Europene și va genera creșterea veniturilor, aducând astfel beneficii pentru economia tuturor țărilor membre U.E.

Dezvoltarea afacerilor va conduce la înființarea unor IMM-uri și extinderea celor existente. Astfel, vor apărea noi locuri de muncă, care vor spori nivelul competitivității și vor oferi sprijin statelor din regiuni mai puțin dezvoltate, precum și celor care se confruntă cu dificultăți structurale.

Există obiective specifice politicii de coeziune economică și socială care să contribuie la dezvoltarea afacerilor.

➤ **Obiectivul de Convergență** urmărește accelerarea convergenței statelor membre și a regiunilor celor mai puțin dezvoltate, prin creșterea economică și a numărului locurilor de muncă, prin sporirea și îmbunătățirea calității investițiilor în capitalul fizic și uman, dezvoltarea inovației și a societății informației, adaptabilitatea la schimbările economice și sociale, protejarea și îmbunătățirea calității mediului, precum și a eficienței, administrative. Acest obiectiv este finanțat din resurse financiare provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE) și Fondul de Coeziune (FC).

➤ **Obiectivul de competitivitate regională și ocupare a forței de muncă** urmărește, în afara regiunilor mai puțin dezvoltate, consolidarea competitivității și atractivității regiunilor precum și sporirea locurilor de muncă, pentru a se pregăti și adapta la schimbările economice și sociale, prin sporirea și îmbunătățirea calității investițiilor în capitalul uman, inovația și promovarea societății informației, spiritul întreprinzător, protejarea și îmbunătățirea calității mediului, îmbunătățirea accesibilității, adaptabilitatea lucrătorilor și a întreprinderilor, precum și dezvoltarea piețelor de muncă. Acest obiectiv este finanțat din resurse financiare provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul Social European (FSE).

Regiunile eligibile pentru finanțarea din Fondurile Structurale în temeiul competitivității regionale și a numărului locurilor de munca sunt cele care nu sunt incluse în cadrul obiectivului convergență.

➤ **Obiectivul de cooperare teritorială europeană** urmărește consolidarea cooperării la nivel transfrontalier prin inițiative comune locale și regionale, consolidarea cooperării transnaționale prin măsuri favorabile dezvoltării teritoriale integrate legate de prioritățile Comunității și consolidarea cooperării interregionale și a schimbului de experiență la nivelul teritorial adecvat. Acest obiectiv este finanțat din resurse financiare provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR) și se axează pe următoarele domenii de intervenție:

- dezvoltarea activităților economice și sociale transfrontaliere, prin strategii comune pentru dezvoltarea teritorială durabilă (ex: dezvoltarea IMM, turismului, culturii, infrastructurii pentru sănătate, protecția mediului);

- stabilirea și dezvoltarea cooperării transnaționale, inclusiv cooperarea bilaterală între regiuni maritime, prin finanțarea rețelelor și a activităților ce conduc la dezvoltarea teritorială integrată (managementul apelor, accesibilitate, prevenirea riscurilor, rețele de cooperare științifică și tehnologică);

- promovarea lucrului în rețea (networking) și a schimbului de experiență între autoritățile locale și regionale, inclusiv programele de cooperare și acțiuni ce implică studii, culegere de date, monitorizarea și analiza tendințelor de dezvoltare în comunitate.

România, ca beneficiară a Fondurilor Structurale, este eligibilă pentru toate cele trei instrumente (FEDR, FSE, FC) și pentru două dintre obiective - Convergență și Cooperare Teritorială Europeană.

Dezvoltarea afacerilor se poate realiza doar dacă există finanțarea acestora, care este o necesitate pentru asigurarea continuității procesului de producție, pentru desfășurarea sau dezvoltarea activității de export. Aceasta reprezintă „mecanismul instituțional și funcțional prin care sunt asigurate mijloacele de plată necesare schimbului de bunuri și prestări de servicii internaționale”¹.

Finanțarea afacerilor economice se poate realiza din surse proprii (constituite de firmă pentru finanțarea activității curente sau fonduri rezultate din activitatea desfășurată de aceasta) sau din surse atrase (împrumuturi de pe piața financiară și de credit). Pe plan internațional putem menționa ca surse de finanțare: instituții financiar-monetare internaționale (FMI, Banca Mondială, BERD etc.), agenții de credit de export sau instituții financiar-bancare din țări dezvoltate, societăți de asigurări, acționari, asociații etc.

Finanțarea poate fi realizată prin:

- Credit comercial, acordat de furnizori sub formă de marfă;
- Credit obligatar, care se referă la “relațiile de credit în care partenerii sunt instituțiile statului sau întreprinderile economice în calitate de debitori, care emit obligațiunile... și creditorii, subscriitorii și deținătorii ai acestor obligațiuni, care-și angajează capitalurile în vederea obținerii unui venit sigur din dobânzi”²;
- Credit bancar, creditul în care unul dintre parteneri este banca.

Nevoia de fonduri pentru procesul de fabricație, pentru derularea activităților zilnice și pentru respectarea clauzelor contractuale în executarea comenzilor conduce la căutarea de noi căi de finanțare. După durata acordării finanțării putem avea: finanțare pe termen scurt, pe termen mediu sau pe termen lung.

În contextul concurenței și al condițiilor economice existente alegerea unei tehnici de finanțare ține seama de posibilitățile financiare ale exportatorului și capacitatea acestuia de a gestiona fondurile, de elementele contractului comercial și de obiectul acestuia.

¹ Alexandru Puiu, *Management internațional*, Tratat vol. I, Ed. Independența Economică, Pitești, 2003, p. 317.

² C. Basno, N. Dardac, C. Floricel, *Monedă, credit, bănci*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1995, p. 136

Piața financiară internațională este formată dintr-un complex de piețe pe care se mobilizează fonduri pe termen scurt, mediu și lung. Dintre aceste componente amintim: piețele monetare (credite pe termen scurt, titluri de stat, certificate de depozit), piețele de capital (obligațiuni, acțiuni, credite).

A. Piața internațională a obligațiunilor

Cea mai importantă sursă de finanțare pentru companiile publice și private este emisiunea de obligațiuni

Dimensiunea pieței, la nivelul anului 2000 depășise 30.000 mld. dolari, ponderea deținând-o țările dezvoltate. Obligațiunile guvernamentale reprezintă circa jumătate din total, iar principalii beneficiari de finanțare prin emisiunea de obligațiuni, sunt guvernele sau companiile de stat.

B. Piața internațională a creditului

Al doilea canal de finanțare internațională, după obligațiuni, cu un ritm de creștere superior. Țările dezvoltate dețin ponderea cea mai mare pe piața creditului, iar sectorul privat este prioritar. Pe piața creditului internațional creditele pe termen scurt au o tendință pronunțată de creștere.

Băncile europene au un rol dominant. Dintre creditele pe termen mediu și lung creditele sindicalizate ocupă cea mai mare parte din creditele internaționale.

C. Piața internațională a acțiunilor, unde principalele instrumente sunt acțiunile. SUA ocupă prima poziție pe această piață.

Rolul certificatelor de acțiuni sau instrumentelor de credit este din ce în ce mai important. Emisiunea de acțiuni este folosită, în special, pentru finanțarea importurilor de bunuri și echipamente.

Principalele instrumente pe piața acțiunilor sunt: titluri de participare la capital; certificate de acțiuni; obligațiuni convertibile în acțiuni; obligațiuni cu un bon de subscriere în acțiuni (warrant).

D. Piața internațională a instrumentelor derivate

Instrumentele financiare derivate sunt instrumente a căror valoare este influențată de factori precum: rata dobânzii, cursul de schimb etc.

Piața acestora se dezvoltă ca o alternativă pentru acoperirea riscurilor specifice operațiunilor financiare sau comerciale internaționale.³

Cooperarea internațională pentru realizarea unor obiective complexe impun finanțarea și prin alte instrumente, oferite de piața internațională.

Cofinanțarea este o tehnică mai nouă de finanțare care vine în întâmpinarea necesității de finanțare a unor obiective, ce solicită resurse financiare de valori mari și pentru reducerea riscului în activitatea de creditare. Aceasta, presupune participarea mai multor bănci care încheie o convenție de cofinanțare.

Desfășurarea în bune condiții a unei activități economico-sociale presupune o finanțare corespunzătoare a acesteia, care să permită obținerea unor rezultate pe măsura așteptărilor.

În România, pe lângă modalitățile tradiționale de finanțare (creditare, leasing, împrumut obligatar), agenții economici privați, instituțiile publice, organizațiile neguvernamentale, pot beneficia în anumite condiții de finanțare din partea anumitor state, guverne sau instituții internaționale fără obligația de a rambursa fondurile respective. Spunem în aceste condiții că beneficiem de finanțări nerambursabile⁴.

Acest tip de finanțare are ca principal obiectiv sprijinirea desfășurării unor activități importante pentru anumite sectoare ale societății sau pentru dezvoltarea de ansamblu a organismului economico-social, din domenii pentru care, din cauza situației conjuncturale, nu există resurse financiare suficiente și accesibile în mod curent.

Numeroase state și instituții internaționale au acordat României astfel de finanțări, reprezentând o componentă majoră a mecanismului de colaborare dintre diferite state. Se sprijină astfel rezolvarea unor situații dificile pe care statul beneficiar nu le poate gestiona, datorită faptului că nu deține suficiente resurse materiale și umane pentru a putea face față unor astfel de situații. În

³ Dr. Liliana Gherman, Dr. Iuliana Ciochină, Dr. Silvia Dugan, *Managementul proiectării și derulării afacerilor economice internaționale*, Ed. Independența Economică, Pitești, 2003, p. 130

⁴ www.finantare.ro

consecință, pe lângă ajutorul financiar, statul beneficiar primește o întreagă procedură (metodologie) ce trebuie respectată și pusă în aplicare pe perioada programului, dar și după ce acesta încetează.

Schimbările radicale care au avut loc în anul 1989 în Centrul și Sud-Estul Europei au determinat apropierea fostelor țări comuniste de democrațiile Europei Occidentale. România a fost printre puținele țări care a avut legături economice cu țările Comunității Europene înainte de 1989. Deși transformarea României dintr-o țară comunistă într-una cu regim democratic și economie de piață s-a produs lent și anevoios, după 1990 parteneriatul dintre UE și România s-a dezvoltat permanent, având ca obiectiv final aderarea României la 1 ianuarie 2007 la UE.

În octombrie 2004, România a primit statutul de economie de piață funcțională și mai avea de încheiat două capitole de negociere, ce au fost încheiate până la 31 decembrie 2004. În calitate de stat candidat, România beneficiază anual din partea UE de asistență financiară nerambursabilă, care să o sprijine în pregătirea pentru aderare⁵.

Principalele probleme cu care se confrunta România și în special Regiunea de Dezvoltare Sud-Est, se refera la: nivel redus al educației și formării profesionale la toate nivelurile de vârstă, cauzat în special de lipsa resurselor financiare; rata șomajului ridicată; emigrația forței de muncă; nivel redus de dezvoltare a sectorului IMM-urilor. Referitor la nevoi, putem enumera: facilitarea accesului la educație și formare profesională; dezvoltarea și consolidarea parteneriatului între unitățile de învățământ și mediul de afaceri; constientizarea angajatorilor cu privire la importanța inițierii programelor de instruire pentru angajați; dezvoltarea culturii organizatorice; constientizarea angajaților cu privire la necesitatea învățării pe tot parcursul vieții; adaptarea forței de muncă la cerințele economiei de piață; acumularea de cunoștințe, dobândirea de competențe în domenii noi pe piață; dezvoltarea sectorului IMM-urilor întrucât numărul acestora este scăzut iar majoritatea fiind concentrate în sectorul comerțului și nu în cel al producției și serviciilor; implementarea de sisteme de calitate recunoscute de Uniunea Europeană.

Unele dintre neajunsurile prezentate anterior s-ar putea diminua dacă s-ar da o atenție deosebită îmbunătățirii adaptabilității întreprinderilor, în special a IMM-urilor și a angajaților acestora față de condițiile în schimbare, prin introducerea tehnicilor moderne de afaceri și a soluțiilor organizaționale. De aceea, accentul trebuie pus pe crearea capacității interne a firmelor pentru dezvoltarea resurselor umane proprii în vederea sprijinirii creșterii economice și dezvoltării unei forțe de muncă mai competitive.

Stadiul actual de dezvoltare economică a grupului țintă precum și resursele financiare limitate de care dispun întreprinderile mici și mijlocii nu permit accesul acestora la servicii profesionale de instruire. Într-un mediu de afaceri, dominat de migrația de personal sau de dezvoltarea rapidă a echipelor, trainingul specializat, de calitate, este cel în măsura să diferențieze companiile de succes de „restul companiilor”. De aceea, considerăm ca orice afacere depinde în mod fundamental de calitatea componentelor echipei organizației și de modul în care sunt ajutați să se desăvârșescă profesional și uman.

Dinamica ridicată a transformărilor impuse de societatea cunoașterii implică valorificarea și dezvoltarea capitalului uman prin actualizarea și dobândirea de noi cunoștințe și competențe pe tot parcursul vieții. Proiectul de față își propune să conștientizeze grupul țintă cu privire la importanța procesului de învățare continuă, deoarece aceasta reprezintă un element esențial pentru asigurarea competențelor cheie, cunoștințelor și abilităților necesare formării și dezvoltării unei forțe de muncă competitive pe piața europeană a muncii.

Prin îmbunătățirea performanțelor manageriale, organizația își va eficientiza activitatea păstrându-și poziția pe piață sau chiar reușind să ajungă lider. Prin dezvoltarea potențialului managementului organizației, se vor putea duce la îndeplinire obiectivele și angajamentele exprimate prin viziunea organizației.

De asemenea, finanțările europene nerambursabile contribuie la perfecționarea și instruirea atât a managerilor de vârf, de mijloc sau de linie cât și a angajaților diferitelor compartimente ale întreprinderilor românești. Astfel, se va putea practica un management performant iar angajații vor utiliza tehnologii moderne.

⁵ www.infoeuropa.ro